

FELVIDÉK.

FELSŐ-MAGYARORSZÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési díj:
Egy évre 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Hirdetési díj:

Egy négyeszer hasábozott garment
sor 5 kr. — Helyesdíj minden hely-
tatás után külön 30 kr.

Nyilttér soronkint 15 kr.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő:

Bánóczy Ferencz.

Szerkesztési iroda: Kovácsutca 358. sz.

Előfizetések és hirdetési megrendelések elfogadtnak
Kassán: Hartig, Haymann, Toperczer könyvkereskedő urak-
nál, s a Felvidék szerkesztési irodájában.

Szerkesztő-társ

Karsa Tamás.

Közművelődésünk ügyében.

I.

A középkor uralkodó eszméi és intézményei eu-ropaszerte s így hazánkban is mindinkább elavulván, miután hazánk, nemzetünk képviselői azt, hogy az elavult aristocratiai rendszer helyébe, minden irányon egy korszerű demokratiai (népkedvelő) rendszert léptessenek életbe, 1825 óta mindannyiszor határozottan kimondták, a mennyiszor nemzetünk igényeinek kifejezésére felhivattak, itt az ideje, hogy közművelődési törekvésünknek megfelelően, a kiváltságos kasztrendszert, s a szabad gondolkodást és önálló ítésetet korlátozó vagy járszalagon vezető kormányzati befolyást saját medrükbe terelve vagy végkép megszüntetve, igyekezzünk: a művelődést, a lélek szabadságát, az életbevágó szép és hasznos ismereteket mindinkább népszerűsíteni; saját ítéseti értelmi képességét minden életre való polgárnak oda emelni, miszerint testi s lelki tehetségeit lehetően kiképezhesse s értékesíthesse — szóval itt az ideje, hogy növelési, oktatási és tanrendszerünk hiányait, tökéletlenségeit, kiméletesen feltárva, amennyiben lehet javítani, amennyiben pedig hiányos, oly intézményekkel pótolni igyekezzünk, melyek megfelelhetnek igényeinknek, melyek Europa művelt nemzetének a democratia korszakának vagy korszellemének igényei.

Ugyanis, nem elegendő már hogy a népek csupán engedelmese, de szükséges, hogy értelmesek is legyenek, mert csupán értelmességük által s kiképzettségük fokával arányosan felelhetnek meg kellően azon kötelességeknek, melyeknél fogva ön- és csal. di-jólétüket s így a haza közjólétét, tehetségük szerint előmozdítják, a közhazát és államot belőre gazdaggá, kívülre hatalmassá teszik. Szükséges, hogy ne csak engedelmese, de a felettük uralkodó hatalmak irányában elégedettek is legyenek, mert csupán így fordíthatják minden idejüket s erejüket sokoldalú feladataik pontos teljesítésére — holt az elégedetlenség testet s lelket egyaránt lehangol, sőt oly küzdelmekre vezényelhet, melyek sem egy, sem más részre semmi kedvező eredményeket nem eredményezhetnek.

Szivesen engedelmesekednek a népek, ha tőlük csupán az kívánatik, minek teljesítését isten és ember iránti kötelességük egyaránt igénylik; szivesen viselik a közterheket a democrat szellem honosulása óta a nemzet minden osztályai, bár a középkori aristocraticus rendszer alatt némely osztály ez alól ki volt véve; — de természetes viszont, hogy ezeknek hovatfordítása iránt felelősséget és kimutatást igényeljenek, sőt véleményezést is tehessenek. Szivesen megelégszik az értelmes és munkaképes nép saját munkája eredményével, ha földje birtoklásában s hasznai élvezetében biztosítva van. És mert hatalmas teremője úgy alkotta az embert, hogy önmagát és sorsát mindinkább tökélesbitni igyekezzék: szivesen munkálkodik saját szellemi s anyagi javai gyarapításában mindenki, ha munkálkodását valamely idegen körülmények és befolyások nem gátolják.

Igazságos, méltányos közterhek — felelősség — intézetek, melyben kiki saját tehetségeihez s körülményeihez megfelelőleg nyerve kiképezetést és — szabadság, miszerint saját munkakörében ha a törvény korlátait át nem lépi, ne korlátozassék senki. Ime azon egyszerű elvek, melyek által sokkal könnyebben lehet kormányozni és sokkal boldogabbá lehet tenni a népeket, mint a középkori kormányelvek által, melyek több mint emberi minden tudást és hatást igényelve, minden-

kit egyenkint akartak előbb léptetni testi s lelki működése pályáján vagy egész osztályokat tereltek be oly merev korlátok közé, hol egymást megkötvé, egymásba ütközve, sem az anyagi sem a szellemi erőik nem fejlődhetek kellett.

Ezen egyszerű elveket azonban minden irányon életbe léptetni igen nehéz feladat, annyal inkább mert a középkori elvek régen elfoglaltak minden tért, minden pontot s csak ezek ovas elhárítása után tehetjük szilárd alapokra az új korszak intézményeit.

Ime például, iskoláink, tanodáink, növeldeink és egész tanrendszerünk sokkal mélyebben gyökerezik a középkor viszonyaiban, mintsem azokat egy bármily ól formulázott törvény által rögtön korszerűleg átalakíthatnánk. Sokkal könnyebb ily törvényjavaslatokat formulálni mint létesíteni — és évtizedek kellenek a létesítés-nagy munkájához — midőn már ismét javítások igényel-letnek, melyek szintén csak évtizedek után léphetnek életbe.

Széttekintve hazai tanügyünk terén, el kell ismer-nünk hogy csupán a tanszabadság és a tanügy seculari-zálása, mely a 48-ik törvényekben már czélul tüzetett oly nagy feladat, mikép évtizedek kellenek létesítésé-hez; de éppen azért mert az elméletnek, a javaslatnak sőt magának a már meghozott törvénynek is évtizedek kellenek hogy az ige ténynyé váljék — igen is itt az ideje hogy közművelődésünk minden ága, szaka, igénye s kelléke felett eszmét cseréljünk, mint azt figyelemre méltó lelkesedéssel és szakértelemmel — de az ügy fontosságához képest majdnem páratlan részvétlenség-gel találkoztva teszi az „Uj-korszak.“ Pedig a legjobb alkotmány (melytől mindent várunk) sem képes haladás-ra, viszonyai átalakítására vezérelni a nemzetet, ha a haladási és tökélesbülési vágy benne hiányzik, vagy irodalmi téren kellő kifejezést nem nyer, kellő méltány-lattal nem találkozik.

KUBINYI LAJOS.

Észrevételeim.

Tisza Kálmánnak parlamenti felelős kormány és megyei rendszer című röpirata felett.

Látva s tapasztalva azt, miszerint e lapok hasábjain ha nem is politikai irányzások, de még is olyanok jelennek meg, melyek ezen szakmába vágnak, nem állhaték ellent abeli vágyam kielégítésének, hogy a fenn megnevezett röpirat tartalmát szerény tehetségemhez képest ne taglaljam.

Ne higgye azonban senki hogy talán harcra készülnök kelni ellene. Sőt inkább, nem csak hálát és elismerést szavazok Tisza Kálmán hazánkfának, hogy ezen sokak által lehetetlennek tartott dologban, melyre nézve még némely világosabb elméjű hazánkfiai is a sötétben tapogatóztak, világot gyújtott, — hanem eleve ki is nyilatkoztatom, miszerint az egész röpirat tartalmával lényegében s fővonásaiban teljesen és tökéletesen egyetértek, és csak a részletek közül vannak némelyikére észrevételeim.

Kettős czélt ohajtanék elérni jelen soraimmal. Először tisztázni az eszméket és nézeteket. Másodsor felfrissíteni a hosszú nélkülözés után netalán az alkotmányos szabadságtól elszokott, s emiatt tévuttra jutott fogalmakat.

Tiszta Kálmán hazánkfia azon kezdi röpiratát, miszerint az első két fejezetben a parlamenti felelős kormányt ismertető meg, felsorolja ennek lehető hiányait, melyek szerinte egyedül a központosításból, vagyis a parlamentarismusnak a központosítással párosításából erednek, s reá mutat az óvszerre, mely szerinte egyedül a decentralisatióban vagyis abban áll, hogy ne csak a központban, de a vidékekben is éljenek és élvezenek a honpolgárok politikai szabadságot, — s reá mutat arra, mit a világ minden alkotmányaiban hiában keresünk: a megyére.

S ebben nem csak igaza van, hanem oly jelesen és következetesen is viszi keresztül ezen okoskodását, oly találóan állit össze, és egymás ellenébe minden lehetőséget, miszerint röpiratának ezen, ámbár csak mintegy bevezetésül szolgáló része bármely magas színvonalon álló ily művel fényesen kiállja a versenyt. —

Azt mondja szerző a második fejezet vége fele a 29-ik lapon, miszerint „megyei rendszerünk alatt anyi személyes szabadságot élveztünk, minő sehol Anglián kívül nem létezett, mely hajdan nemzeti szabadságunk legnagyobb, majdnem egyedüli védbástyája vala, ez intézményt az újabb kor igényei szerint módosítani, a parlamenti felelős kormányval egyeztetni, ez az egész feladat, mely pedig szerinte nem csak nem lehetlen, de nem is felette nehéz.“

Ezt én Tisza Kálmán helyében így mondtam volna: „Megyei rendszerünk alatt anyi személyes szabadságot élveztünk, minő sehol, még Angliában vagy az egyesült államokban sem létezett, mely hajdan nemzeti szabadságunk legnagyobb, és többször a nehéz időkben egyedüli védbástyája vala, ez intézményt az újabb kor igényei szerint, de csak a mennyiben multhatlanul szükséges módosítani, a parlamenti felelős kormányval egyeztetni, ez az egész feladat, mely pedig szerintem nem csak nem lehetlen, de nem is felette nehéz.“

Azt olvastam egykor egy csillagászati munkában: hol a mi naprendszerünkhöz hasonló a többi napokról (álló csillagokról) melyek hol egyesek, hol kettősök sőt négyesek, hol csoportosak, sat. van szó, hogy a nagy természetben semmi sem lehet egymáshoz hasonló, mert a nagy természet a maga fejlődésében, vagy annak magasztos alkotója soha sem másolja önmagát.

Ezen kevés szóban véghetlen sok van, mi valamint a jelen kérdésnél, úgy általában fogva modern politicsainknál figyelmet érdemel

Ugyanis valamint a világ minden kormány s alkotmány formái és szabályai, bár honnan és miből vették légyen eredetüket, többé kevésbé minden lassankint fejlettek és módosultak, némelyek elenyésztek, mások megszilárdultak, s ha vizsgálók, melyek azok, melyek az idők viharait ki nem állva elenyésztek? s melyek azok, melyek maig is fennállnak? azt találnók, hogy azok melyek egyes ember geniusából eredtek, elenyésztek s melyek a nemzetek életéből lassan fejlődtek, biztosan állnak fenn még ma is. Azt is találnók, hogy azok, melyek szabadabb intézményekre alapítottak, vagy módosulásukban ezek felé törekedtek, állnak fenn biztosabban azoknál, mint melyek a rendnek garantiait tulságosan keresték. Végre azt is találnók, hogy azok állnak fenn legbiztosabban, melyek a szabadság s politikai élet élvezetét leghelyesebb arányban osztották el az állam minden részei és rétegei közt.

A fennebb általam idézett kevés szó arra is szolgálhat nekünk tanuságul, hogy más nemzetek s azok intézményei s alkotmányainak utánzásától óvakodjunk, mert azoknak másolása sem dicsőségünkre, sem üdvünkre nem lehetne; dicsőségünkre nem, mert a politia levén a legnehezebb tudomány, (a mint ezt mutatja az is hogy a politia és kormányzat terén találkozunk minden nemzetnél a legnagyobb eszű és tudományu férfakkal,) nem válnék a politia mestereinek dicsőségére, ha csak utánozni s másolni bírnának, s mint isten képre teremtettek, geniejökkel ez isteni szikrájukkal csak az utánzásig és másolásig tudnának felemelkedni, — nem válnék üdvünkre sem, mert valamint naprendszerünk semmivé lenne, ha abba a szomszéd naprendszer forgási és nehézkedési törvényei alkalmaztatnának, úgy azon politikai rendszernek is, mely az egész osztrák birodalmat, ennek két egyenjogu felét, a magyar és a nem magyar államot együtt, és külön külön és ebben a mi szeretett hazánkat, s annak alkotmányát fenntartsa, eredetinek kell lennie, mely semmi máshoz egészben, vagy csak nagyjában is, ne hasonlítson, s mely ne is módosuljon s idomuljon másnak mintájára.

1848-ban a nemzet azon sérelmek ellen, melyek alkotmányán századokon át rendszeresen elkövetettek állandó s biztos garantiait keresvén, a parlamenti felelős kormányt állitá fel, igen helyesen. — Ugyanekkor a megyei hatóságokat, ideiglenesen, azoknak valamint a parlamenti felelős kormány, úgy az alkotmányos szabadságnak a nép minden rétegeire lett kiterjesztése miatt, mondom, ideiglenesen módosította, és megyei bizottmányokat állitott fel. Ha ideje és alkalma leendett, rendezte és módositta volna a nemzet a megyei hatóságokat. Nem levén azonban ideje hozzá, s csak most enyi

mazla. A volt alkotmányos 1861-ek nem vállalkoztak tisztviselőkkül pedig nagyobb része közülök anyagilag szegény s szükségét szenved.

Még egy nagy fontosságú, hazánkfait s népfajunk érdekét közelebbről érintő ügyben hívjuk fel a magyar kormány figyelmét. Van megyénknek egy szegény s terméketlen vidéke, melynek hegyláncolata a kárpátokkal van összekötve. Annak kevés rónáján, gör. kat. rokonaink véghellen nyomorban laknak, kiknek gyakran betevő harapások sintsen; s kiknek legfőbb gazdasági czikkuk a marhatenyésztés. Ezeknek az unghvári kamarai kincstár s a jelenlegi bérlők keresetüket igen megkevesítették, mert a helyett; hogy az ölfának az ungvizeni szállítást a községeknek kiadták volna, a rajtuk uzsoráskodó s nyereszkesedő, falusi korcsmárosoknak és albérlőknek kezükbe juttatták azt. A közlörvény nyomán a commassaliók bekelletik következni; több helységekben egyezség útján be is hozatták. Az egyezség azonban akképen hajtatik végre, miszerint írásban s tetteg más tér adatik ki a mérés szerint szántóföldekben, rétben- és legelőben, mint szóval volt nekik ígérve; és pedig el annyira; hogy ha ezen a ny. gyéméltóságú Tárnokmester ur ő excellenciája — kihez e tárgyra vonatkozó-életű s kimerítő panasz a munkácsi püspöki helyettnek *Csopey Antal* kanonok ur részéről is fölterjesztették, (azonkívül e tárgyban *Bacsinszky Ödön* Lyuttai Lelkész s *Esperest* ur egynehány telkesgazda kíséretében Bécsbe ő Felségéhez a Császárhoz utazott) egy a megyéből kinevezendő részrehajlatlan küldöttség kinevezése által — mely ezen sérelmeket a helyszínén lelkiismeretesen s erélyesen megvizsgálhassa — segédkezeket nem nyújtand, azon helységekben ezerekre menő családok véginségre s koldusbotra jutandnak; mivel a jó legelő hiánya miatt a legfőbb jövedelmi forrást, a marhatenyésztést nélkülözni kénytelenek.

Végre: a műkedvelői jótékonycézra szánt előadások cyclusa lejárt. A közreműködők között általában van sok jó akarat s ügyesség is. A darabok előadásai túrhatólag ütöttek ki. Ezt különösen az igazgató *T. Ferencz* ur jótapintatának lehet tulajdonítani. S nem volna még egyéb óhajtani valónk, csak, hogy ha még egy pár tűzijátékkal öszvekött előadást rendezne a szabad ég alatt; ebből ő mester s művész a szó leg-szorosabb értelmében. — E napokban jelent meg köztünk, hirszerint jószervezett színészársulat igazgatója *Szilágyi Béla* egy színészársával, hogy benünket színi előadásaival a legnemesebb élvezetben részesítsen; Azonban szándéka hajótörést szenvedett; egy részről a mindenkin nyereszkesedő koronai vendéglős kinek a nyári színház tulajdona — tulcsigázott követelése miatt; más részről, mivel, úgymond ő *Latabárnak* ígervén azt, nekik ki nem adhatja. Pedig véghellen sajnáljuk: hogy csak a változatosság kedvéért is a volt budai népszínház tagjait színről szíre nem ismerhetjük s előadásaikban nem gyönyörködhetünk. *)

GY. LÁSZLÓ.

Ujdonságok.

† *Gróf Széchenyi István* halála évfordulójának emlékeül Kassán a jogászok, illetőleg a tanuló ifjuság templomában, f. hó 11. gyász-isteni tisztelet tartott, melyen a jogászok közül többen kardosan, s mindnyájan ünnepi öltözetben jelentek meg.

* *A háboru kitért* — ne ijedjenek meg t. olvasóink, nem Ausztria és Poroszország- de a gymnasiumok és reáltanodák elvbarátai közt. A hadjáratot *Nendvich* tanár indította meg a Pesti Napló hasábjain a reáltanodák ellen, s az alig egy évtizedes ifju intézetet agyon marcangolván, pálczát tört léte fölött; az üldözött ügy védelmére többen sikra szálltak a P. Napló, P. Lloyd és

*) A budai népszínház tagjai közül sokkal többen vannak *Latabárnak*, mint *Szilágyinál*.

Szerk.

hoz juttasson; a szerelmes kész a felvilágosítással: a patak csörgése a boldogság mesélő dajkája. Neszeljük a lombok susogását, előtünk érthetetlen, de a szerelmes tudja, hogy az a boldogság beszéde. Figyelünk a madarak csicsérgésére, és nem tudunk elizagadni rajta; a szerelmes tudja, hogy az a boldogság zenéje. Érezzük a szellő fuvalmát s nem sejtjük, honnan jő; a szerelmes tudja, hogy az a boldogság játékszere. Elbámulunk a csillagesésen s kíváncsian kérjük okát; a szerelmes megtudja fejteni: a csillagesés a boldogság közelsége. Nincs tárgy, a mely szólni nem tudna, oh de azt csak a szerelmesek értik.

A két szerelmes számára megnyílt a természet könyve, és ők olvassák annak minden betűjét. A boldog órák bekövetkeztek. —

Hetek multak, hónapok teltek, egy évvel idősebb lett minden, csak Pál és Etelka szerelme nem; ők minden nap újból kezdették.

És ki örködött felettök? fogja valaki kérdezni. Etelka becsülete, melyet Pál nyolczadik szentségnek tartott.

— Te kis golyó, beszédem van veled, még pedig komoly beszédem, szólt az öreg ur Etelkához, egy szép nyári délután.

— A bácsi megijeszti.

— Soh sem ijesztelek biz én. Új ide hozzám. Így ni. Tudod-e édesem, hogy te már férjhezadó leány vagy?

Tanodai lapokban, ezek k. zt legélesebb, legmeggyőzőbb a költői tolláról ismert *Ney Ferencz* czáfolata, ki a kihívó félt saját szavaival és fegyvereivel sebezte meg, idézven *Nendvich* pár év előtt hirdett elvét, mely szerint a reáltanodákat nem győző eléggé ajánlani és magasztalni, míg most fölöslegeseznek, sőt károsoknak nyilvánítja azokat. E nyilatkozat megütöztetést idézett elő a szülők s hírlapot olvasó ifjuság között, azért látjuk jónak mi is e tárgyat megemlíteni, s figyelmeztetni az illetőket, hogy egyes írói nézetnek — melyet talán személyes ellenszenv elfogultta tesz — ne tulajdonítsanak szerföltött nagy fontosságot, s inkább fohászodjanak a magyarok Istenéhez: adjon nekünk minél előbb magyar cultus-ministert, ki az elavult gymnasiumok s külföldi eredetű reáltanodákat czélszerűen szervezze és javítsa, mert a jó tanrendszeren alapszik a haza sorsa és boldogsága.

* *Abaujmegyei Göncz-Ruzsika* hely. hitvallású községeknek a protestans vallási és iskolai ügyek előmozdítására rendelt évi átalányból a templom építés helyére állítására legfelsőbb helyen 200 forint utalványoztatott.

* *A kassai színházban* ma, csütörtökön hatodszor adják elő az „Ördög pilulát.”

* *A tavasz bedltával* a mulató helyek, nevezetesen a Széchenyi-kert, vörös-torony sat már mind megnyitottak, s a vendéglősök mindenhol friss tavaszi retekkel, vajjal s rántott csirkével üdvözlik a szabadba vágyó közönséget.

* *A kassai első magyar dalegylet* — mint értesülünk — már a jövő május hó elején fogja tartani első nyilvános előadását.

⊕ * *Bereghől* írják: hogy ott egyik helységben iskolai vizsgálat tartatván, a jelenvolt világi urak közül egyik, egy lelkész 7 éves fiához a következő kérdést intézte: „Tudnád-e fiam megmondani, hol lakik a Császáruk?” „Igen,” válaszolá a kis fiu. „Hát hol?” — *Szentpétervárott*. Az utolsó felelet igen meglepte a jelenvoltakat, mert szánandó jelét látták abban, mily tén-utra vezeték némely túlbuzgó ruthen testvéreink gyermekeit. Az eset annál feltűnőbb: mert a kért gyermek az oda való esperes urnak rokona s nála él-kezik.

* *A Gróf Karacsonyi jutalom*, mely az idei vigjátékokra volt kitűzve, nem fog kiadni. A 200 arany az 1869-ik évbéli vigjátéki pályadíjhoz csatoltatik.

† *Korzmics püspök* a magyar kir. udvari cancelaria előadó tanácsosa f. hó 9. Bécsben meghalt. — (Áldás hamvaira!)

Vegyes hírek.

— (*Tuvora Ferencz és családja*) öngyilkosságának történetével minden lap telve van. Az öngyilkosság, mint már irtuk, hétfőn este történt. *Tuvorát* nevével hálószobájokban, 18 éves gyönyörű leányukat *Lujzát* a másik szobában külön feküdvé, a másik két fiut *Józsefet* (17 éves) és *Károlyt* (12 éves) pedig egymás mellett feküdvé meghalva találták. Egy csészében még ott volt a mérég maradványa, mely az őt áldozat életét kioltá. *Tuvora* a bürzén és egyéb vállalatokban igen sokat vesztett az utóbbi időben, úgy hogy most már annyi pénze sem maradt, mi szerint a husvéti ünnepekre *Jeruzsálembe*

szállított kéjutatókat visszahozassa. Közölte szerencsétlenségét nevével, s elhatározta magát az öngyilkosságra. Minő rábeszélő szavak lehettek azok, melyekkel az öngyilkosság eszméjét gyermekeikkel, a virágzó és nagy szépségű 18 éves hajadonnal s két kiskoru fiókkal is végrehajtaták a kétségbeesett szülők, senki sem tudhatja. A gyermekek meghaltak velük együtt. *Tuvora* két legkisebb gyermekét *Ferenczet* (11 éves) és *Rudolfot* (9 éves) éjjelre a földszintre, a cselédek közé vitette le. A hálószobában egy levelet találtak *Tuvorától*, melyet két, életben maradt fiához intézett, maga és anyjok nevében. Jó viseletre, szelidségre és szorgalomra inti őket, s ha ilyenek lesznek, az emberek is lesznek oly jók hozzájuk, mint ők, a szülők. Végül egy utóiratban kéri anyját és testvéreit, hogy vegyék gondviselésük alá két gyermekét. — *Károlyt* is találtak egy levelet, ebben csak annyi volt: „Szerencsétlen anyám, én, *Luiza* és *József* szintén elhatároztuk, hogy meghalunk.” — A szép *Luiza* azokat az ékszereket viselte, melyeket nem régebben *Császárné Ö Eelségétől* kapott. A fiatal leány ugyanis *Corfuban* volt, s megemlékezvén a császárnéről, azon helyekről, a hol ő Felsége járt, virágokat szedett össze, s a bokrétát Bécsben átnyújtotta. Ezért ő Felsége szép ékszerekkel jutalmazta meg, melyekre a fiatal leány mindig büszke volt. — A szerencsétlen esemény Bécs minden körében nagy hatást tett.

— A „*Securitas*” viszontbiztosító társaság t. cz. részvényeseire nézve érdekes lesz tudni, hogy a mult félévi üzlet után járuló osztalék 9 frtal a magyar kereskedelmi banknál f. hó 5-étől kezdve az ideiglenes részvény előmutatása mellett felvehető.

— Az *erdélyországi kölcsönösen biztosító társulatnak* az első magyar általános biztosító társulattal való fusiója befejezett tény. A biztosítások mind a pesti első magyar biztosító társulatra ruháztattak át.

— *Első magyar általános biztosító társaság*. Az életbiztosító üzletág kimutatása 1866. évrnek márczius haváról: Köttetett új biztosítás haláleset 367,500 frt, élet esetében fizetendő 97,900 frt. Összesen 465,400 frt. Idegen pénzmekekben 1800 arany és 1000 lira.

Irodalom.

— *Előfizetési felhívás* ily czimű munkára: „Magyarország ismertetése statistikai, földirati és történeti szempontból,” készítette *Fényes Elek*, m. akad. rendes tag. A munka magában foglalandja egész Magyarországot a 4 kerület szerint oly formán, hogy az egyes megyékben a városok és faluk járásokként körülmenyesen ismertetnek meg. Álland e szerint az egész 4 vastag kötetből, mindenik kötet 2 szakaszra felosztva, előfizetési ára egy 50—60 ivnyi kötetnek 5 frt, egy szakasznek 2 frt 50 kr, az egész munkának 20 frt o. é.

— Megjelent és beküldetett. „*Sárospataki Füzetek*.” Protestáns tudományos folyóirat. X. évfolyamának II. szállitmánya igen érdekes tartalommal.

Szerkesztői posta.

— *Péterffy-Malonyay Emilia* ő nagyságától — még a mult hóban küldött megrendelést, lapunk volt kiadója csak f. hó 11. adta át. Ez az oka, hogy az aprilisi számokat előbb nem tehettük postára. — Jövöre ily késedelem előnem fordulhat.

— Igen bácsi, én szeretek.

— Szeretsz? igazán szeretsz? No áldjon meg érto az isten!

És ölbe vette azt a kis drága fejet és csókolta, mint a leghőbb szerelmes.

— Hát melyiket szereted?

A leány minden erejét összeszedte.

— Én Pált szeretem.

Az öreg ur felugrott, mintha méh csipte volna meg, eltasztotta magától a reszkető leánykát, ki lábainál om-lott össze, aztán ismét székébe ereszkedett és a legfájdalmasabb hangon tagolá:

— Még ezt is!

Pár perczig tartó szünet következett, miközben az öreg ur csegelelt, és *Jancsi* lépett a szobába.

— Pált, azonnal.

Az inas sarkon fordult.

— *Kelj* föl és figyelj arra, a mit mondok. *Tomás Pál* soha sem lesz a te férjed; paraszt fiu soha sem fog ülni az én jószágaimba Isten engem úgy segéljen! Most hagyj magamra.

Etelka elbotorkázott s az öreg ur előtt állott *Pál*.

— Uram, ont a nap lementé nem fogja kastélyom-ban találni; *Tomás Pál* előtt ajtóm örökre zárva.

És minden további magyarázat nélkül magára hagyta az ifjut.

Boldog órák, keserű percek! (Folytatás köv.)

Etelka holt halavány lett, reszketett mint a nyár-fa-levél.

— El akar üzni a bácsi?

— Nem egészen; csak szivedet akarom megosztani köztem és egy más férfit, kit én férjedül szemeltem ki. Lásd, édes leányom, én örökös nélkül fogok kimulni; az ég megtagadta tőlem azon örömet, hogy csak egyetlen gyermeket is hagyjak magam után; te léssz minden vagyonomnak egyedüli birtokosa. És ám-bár nincs okom kételkedni, hogy szived megtalálná azon férfit, ki érdemes volna veled együtt jószágaimat is birtokolni; még sem veheted rossz néven, hogy a világtól elzárt helyzetemben magam néztem körül egy derék, becsületes férfit után, s monddhatom, hogy a süker várokozásomon felül ütött ki. Mondd csak te kis golyó, tegnapi vendégeink közül melyik tetszett neked legjobban? Ha izlésünk nem egyezik; megharagszom!

Etelka számot vetett önmagával; jól tudta, hogy e percz határoz élete felett, azt is tudta, hogy e perczet elhalasztani igen, de kikerülni nem lehet. Közelebb húzódott az öreg urhoz, fejtét annak vállára hajtá és szemével esdőleg tekintett fölfelé, mintha onnan könyörögne segélyt.

— A bácsi azt mondta, hogy szivem választottjában is meg tudna nyugodni. Igaz?

Az öreg ur nagyot nézett rá.

— Igaz. De talán csak nem? —

GAZDASAG és ÜZLET.

Kassai piac, április 11-én 1866.

A tárgy megnevezése	1. oszt.		2. oszt.	
	frt.	kr.	frt.	kr.
Buza köblönkint	650	—	620	—
Kétszeres	5	—	—	—
Rozs	390	380	—	—
Tengeri	390	380	—	—
Árpa	220	2	180	—
Zab	2	—	—	—
Kása	680	620	—	—
Borsó	9	—	880	—
Lencse	740	720	—	—
Bab	720	710	—	—
Örlött dara	840	820	—	—
Tatárka	960	930	—	—
Burgonya	168	150	—	—
Aszuszilva	660	640	—	—
Szesz itezénkint	15 1/2	—	15	—
Marhahus fontonkint	14	—	12	—
Bornyuhus	14	—	12	—
Sertéshus	18	—	16	—
Vaj itezénkint	44	—	40	—
Zsir	34	—	32	—
Szalonna fontonkint	36	—	34	—

Kassa, április 11. Valóságos nyári napjaink voltak; az éjjel bő eső esett, s ma a levegő jóval hűsebb. Borult nap. A piac élénkebb mint a múlt héten volt. — Az élet ára emelkedőben van.

Eperjes, április 9-én Buza köblönkint 6 fr. 40. — 5frt. 60. Rozs 4 frt. 20 kr. — 4 frt. — kr. Tengeri 4 frt. 20 kr. — 4 frt. — kr. Árpa 2 frt 80 kr. — 2 frt. 60 kr. Zab 2 frt. 60 kr. — 2 frt 40 kr. Kása 7 frt 60 kr. 7 ft. 40. Borsó 8 ft. —, 7 ft. 60. Lencse 8 ft. —, 7 ft 60 kr. Bab 8 frt. — kr. — 7frt. 20 kr. Örlött dara 12 frt. — kr. 10 frt —, Tatárka 8 frt — kr. 7 frt. 20 Burgonya 1 ft 40. 1 20. Aszuszilva 10 ft. —, Szesz itezénkint (magyar iteze abroncs alatt 30 foku) 18 kr. Marhahus fontonkint 10 kr. Bornyuhus 12 kr. Sertéshus 16 kr. Vaj itezénkint 44 kr. Zsir 44 kr. Szalonna font. 40 kr. N.-Sárosi liszt-láng mázsánkint 8 ft. 80. Zsemlyelisz 7 frt. 80. Középkenyérlisz 5 frt 60. Rozs középkenyérlisz 5 frt. 20

Debreczen, április 7. (Heti üzleti szemle.) Az üzlet minden ágában csend uralkodik; az áru-tulajdonosok visszatartók és az üzéség a vásárlásokat megszüntette.

Ezen körülményeknél fogva a gubnaüzletben is csakély a forgalom és az árak inkább csökkenésnek, mint emelkedésnek indulnak. A jelenlegi árak következők: tiszta buza 2 frt. 75 kr. — 3 frt., rozs 1 frt. 45 — 55 kr., árpa 1 frt. 15 — 20 kr., zab 1 frt. — 1 frt. 5 kr., kukorica 1 frt. 65 — 70 kr., szalonna, kereset nélkül 20 1/2 — 22 frt., szesz, 20 foku itezéje 15 — 16 kr. H.

Sorshuzás.

Bécs, április 7-én tartott sorshuzás alkalmával következő számok huzattak **85, 49, 54, 35, 18.** Legközelebbi huzás április 15-én.

Bécsi börze Április 10-ről.

5% Metallique	60.15
Nemzeti kölcsön	62.55
Bankrészvény	712.—
Hitelintézeti részvény	136.20
Londoni	105.50
Ezüst	105.15
Arany	5.03

Hivatalos értesítés.

146. t. k. sz. 16(1)3
Kassa sz. kir. város törvényszéke, mint telekkönyvi hatóság által ezennel közhírré tétetik, miszerint Burger Jakabnak 895 ft. 20 kr. és járulékai iránti végrehajtási ügyében alperes adós Gurgélyi Mátyás, egyik részben tulajdonához tartozó 403-ik ö. i. szám alatt a Kovács utcában fekvő ház és 4318-ik h. r. szám alatti szántóföld elárverezésére f. évi májushó 3-dik napjának első és f. évi júniushó 6-ik napjának reggeli 10 órája, mint második határidő, azon megjegyzéssel tüzetel, hogy ezen birtokok külön külön második árverés-kor becsáron a második árverés-aratni.
Az árverési feltételek és becsár a városi telekkönyvi hivatalban hol az árverés is meg fog tartatni, a szokott hivatalos órákban megtekinthetők.
Kelt Kassán az 1866 ik évi március 27-én tartott város törvényszéki, mint telekkönyvi hatósági ülésből.

Árverési hirdetés.

Neuhold Antalnak Bezeredy Alajos elleni 45 frt. és járulékai iránti követelésének kielégítése végett Bezeredy Alajostól bírósággal lefoglalt ingóságok 1866. évi április 13-ik napjának délutáni 2 órájkor Bezeredy Alajos csermelyutcai házában nyilvános árverés útján elfognak adatni.
Kassa sz. kir. város főbírói bírósága 1866. ápr. 9-én. 13

Hirdetmény.

Abaujmegye törvényszéke részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a telekkönyvi 421. számú Alsó-Meczenzfén létező Schürger Márton és nejét illető 300 tra o. é. becsült ház bírói végrehajtási árverés útján és május 4-én mint első, és május 11-én mint második határidőre a bírósági denkor délelőtti 10 órákor, el fog adatni.

Az árverési feltételek, addig is bármikor a mezebeli telekkönyvi hivatalban megtekinthetők.

Abaujmegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság. — Kassán március 25-én 1866. Márffy János, alelnök.

Árverési hirdetés.

Szetányi Péter felperessége alatt özv. Kulcsár Ferenczné, ugy is mint kiskorú gyermekei gyáma alperes ellen 359 frt. 50 kr. o. é. váltó követelés iránt támasztott perben jog erejévé vált váltótörvényszéki ítélet s Abaujmegye törvényszékének 1865. év április 4. 767. szám alatt hozott végzése folytán, alperesnek Göncz mezővárosában létező 600 o. ért. forintra felbecsült a gönczi 178. sz. telekkönyvben 353 és 354. helyszínelési-számok alatt beigtatott ingatlan vagyonai e f. év április 30. és május 30. és pedig az 1-ső árverésnél becsáron felől, a 2-od árverésen becsáron alól is Göncz mezővárosában a helyszínen nyilvános árverés mellett készpénz fizetés mellett elfognak adatni.

Az árverési feltételek az alábbirt szolgabíró irodájában Szántón bármikor megtekinthetők.
Szántó március 24. 1866.

Erdélyi Antal,
kiküldött végrehajtó szbíró.

Magán hirdetések.

Pályázat.

A Szent-János rézhuta- és bánya-társulat 1. évi február 27-ről, 7. §. alatt kelt határozata értelmében a Szent-János rézhutánál üresedésbe jött

faraktárnokság

betöltésére nézve ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állomással egyszersmind az iglói Szent-János bánya-igazgatóság is össze van kötve; e kétféle tiszti foglalkozáshoz következő illetések s javadalmak járulnak, ugyanis:

- A faraktárnoksággal évi 378 forint.
- A bányai igazgatósággal 144 forint.
- Egy lótarthat-bér 150 frt. oszt. ért.

Ezekon kívül szabad lakás a hutában és megállapított tüzi-fa és gyertya illetőség.

Az ezen állomásért folyamodóknak a bányaszatban és szén-égetésben elméleti s gyakorlati jártassággal kell bírniok. Az ezen vidéken divatozó szláv nyelv tudása is mellőzhetlen.

A kérvényezőknek írásbeli okmányokkal felszerelt folyamodásaikat folyó évi április 30-ig az iglói Szent-János rézhuta alólirt igazgatójához kell beküldeniök, a hol egyszersmind az ezen állomással összekötött kötelességek minősége és mennyisége is meg tudható.

Löcsén március 3-án 1866.

Probstner Artur,

a Sz.-János rézhuta igazgatója.
Lakik Löcsén, az Oberringen 584-ik szám alatt. 15(1)3

Haszonbér.

T. Szirmay Pál urnak Zemplénmegyebeli Rákóczi birtoka, mely áll több mint 600 hold szántóföld s rétből, lak, gazdasági és szeszgyári épületekből, folyó évi július 1-ső napjától számított 3 évre, ár-

verés útján haszonbérbe adatik. Az árverés f. évi május 7. fog alulírottál megtartatni, hol a feltételek is megtekinthetők.
Homonnán április 7. 1866.

13 **Matolay Victor.**

Pályázat.

A kassai takarékpénztárnál egy második

könyvvivői állomás

betöltésére ezer oszt. ért. forint évi fizetéssel pályázat nyitattik.

Ezen állomást elnyerni kívánók, ha a kellő képesség s a honban gyakorlatban levő nyelveknek tökéletes birtokában vannak, s egy évi fizetésüknek megfelelő híz-tosítékot letehetnek, bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványaiknak leg-később folyó év júniushó első napjáig a fent nevezett intézet igazgatóságához a pénztári hivatalban leendő benyújtására felhivatnak.

Kassán 1866. április 5-én.

14 Az ügykezelési választmány.

Gyors-utazási jelentés.

A legfelsőbb helyen engedélyezett unghvári gyors-utazási intézetnek van szerencsége ezen-nel tisztelettel jelenteni, hogy az eddig Unghvár, Kassa és Munkács között létezett gyorsmeneteken kívül folyó hó 15-től kezdve

Unghvár, K.-Várda és Nyiregyháza

között is, egy időszaki gyorsutazási közlekedést életbe léptet.

M E N E T R E N D :

- Unghvárról Kassára } naponta 6 órákor reggel } Szombatot kivéven.
- Kassáról Unghvárra } 6 órákor reggel } Szombatot kivéven.
- Unghvárról Munkácsra } 3 órákor délután } Szombatot kivéven.
- Munkácsról Unghvárra }

Árszabályok mint eddig.

Unghvárról Nyiregyházára
minden vasárnap, kedd és csötörtök reggeli 5 órákor.

Nyiregyházáról Unghvárra
minden hétfőn, szerdán és pénteken a reggeli vonat érkezte után.

Árszabályok:

- Unghvárról Nyiregyházára vagy vissza 5 frt.
- Kis-Várdáról Unghvárra vagy Nyiregyházára 2 frt. 50 kr.
- Uti-pogyász 30 font bérmentve. — Túlsúlyért 2 kr. 1 font után.

Felvételi ügynökségek:

- Kassán Kempner Fülöp urnál Szerednyén a vendéglőben.
- Gálszécsen Ponevács Józsel " Kis-Várdán Friedman Jakab urnál.
- N.-Mihályon Sznjistsák Gyula " Nyiregyházán a városi szeglet-vendéglőben a vas-pálya szomszédságában.
- Szobránczon Tausch J. gyógyszerész urnál Unghváron Az intézet irodájában.
- Munkácson Tóth Károly urnál.
- Málhák szállítását bel- és külföldre minden ügynökség a legolcsóbb szállítási bér mellett átvesz.

Pollák Fülöp, gyorskocsizási tulajdonos.

Werfer Károly könyvnyomdája Kassán.